

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ, ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ І АУДИТУ В ОЦІНЦІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

Бєлова Алла

магістрант

ВНЗ УКООПСІЛКИ «Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНМИ ЗАПАСАМИ

Ринкові умови господарювання обумовлюють зміну форм і методів управління діяльністю підприємства, вимагають нових підходів до визначення її ефективності. Однією із складових загальної ефективності підприємств торгівлі є ефективне управління товарними запасами, яке передбачає визначення і дотримання організаційних заходів, забезпечення внутрішніх користувачів якісною обліковою інформацією про наявність і рух товарних запасів, а також систематичне здійснення аналізу формування та ефективного використання товарних запасів.

Теоретичні і практичні аспекти проблеми, що досліджується, знайшли відображення в роботах відомих вітчизняних вчених: Ю. А. Вериги, А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Ф. Ф. Бутинця, О. В. Карпенко, Н. В. Хоменко та інші.

Класично під товарними запасами розуміють товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та зберігаються підприємством з метою подальшого продажу [4].

Необхідність утворення товарних запасів викликана наступними причинами:

- безперервністю процесів обертання; сезонністю виробництва і споживання;
- необхідністю перетворення виробничого асортименту в торговий; необхідністю утворення страхових резервів;
- іншими причинами.

Склад та структура товарних запасів обумовлюють можливості підприємства з організації торгово-технологічного процесу, здійснення певної цінової, асортиментної політики. Ефективність використання запасів підприємств торгівлі впливає на стан та динаміку активів підприємства, їх оборотність і рентабельність, а структура джерел та умови фінансування запасів – на рівень фінансової стійкості торговельного підприємства, фінансових результатів від основної діяльності.

Накопичення значних запасів свідчить про спад активності діяльності підприємства, які призводять до заморожування оборотного капіталу,

уповільнення його оборотності та збільшують суму витрат на зберігання запасів внаслідок чого погіршується фінансовий стан. В той же час недостатня кількість товарних запасів також негативно позначається на фінансовому стані підприємства, оскільки ростуть ціни за терміновість постачань та зменшується сума прибутку від основної діяльності. Тобто кожне підприємство повинне прагнути до того щоб торгівельна діяльність вчасно і в повному обсязі забезпечувалася усіма необхідними товарами і в той же час щоб вони не залежувалися на складах.

Управління товарними запасами являє собою комплекс заходів, що спрямовані на формування та підтримання їх оптимального обсягу. Особливості функціонування підприємств галузі за сучасних економічних умов та значущість для них товарних запасів, як базової складової, при формуванні ринкової стратегії, обумовлюють актуальність дослідження проблеми ефективності управління запасами. Якісному вирішенню цих питань сприяє використання облікової інформації про товарні запаси для проведення аналізу наявності та руху товарних запасів.

Як зазначає Чаплінська А. А. процес управління товарними запасами включає декілька послідовних етапів. Найважливішими з них є нормування та планування їх обсягу, його завданням є визначення такої величини запасів та їх розміщення, що в плановому періоді й при даному обсязі товарообороту й можливостях підприємства забезпечували б безперервне задоволення попиту населення з найменшими сукупностями витрат щодо постачання та зберігання товарів.

Наступний етап процесу управління товарними запасами – етап планування надходження та закупівлі товарів на підприємство, що передбачає: аналіз надходжень товарів на підприємство у передплановому періоді; визначення планового обсягу та структури надходжень товарів на підприємство; визначення планового обсягу та джерел закупівлі необхідних товарів; забезпечення ритмічності надходжень товарів на підприємство [5].

Ефективність управління товарними запасами залежить, в першу чергу, від вирішення проблем інформаційно-облікового забезпечення керівництва підприємств торгівлі.

Основними проблемами інформаційного забезпечення на сучасному етапі є:
- запровадження автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку, яка забезпечує ефективність інформаційних технологій та підвищує якість первинного документування руху товарних запасів, рівень організації обліку товарних запасів в місцях зберігання та аналітичного обліку товарних запасів в бухгалтерії. Комп'ютеризація ведення обліку зменшує трудомісткість виконання окремих операцій, усуває дублювання інформації при веденні обліку окремих операцій, звільнює бухгалтера від розрахункової роботи. Зважаючи на безперечні переваги автоматизованого ведення обліку, порівняно з безкомп'ютерним, не слід забувати про негативні сторони автоматизації, які підвищують вимоги до кваліфікації облікових працівників, обумовлюють значні витрати на впровадження комп'ютерної облікової системи, викликають необхідність зміни структури управління підприємством, підбору нових кадрів та навчання вже працюючого персоналу, що обумовлює нові витрати та може

викликати певні проблеми в діяльності підприємства [3].

- підвищення професійного рівня персоналу бухгалтерії підприємств торгівлі з метою поступового впровадження управлінського обліку. Управлінський облік охоплює всі види інформації для внутрішнього використання на всіх рівнях управління, тому основна його мета полягає у створенні корисної інформації для надання допомоги керівництву в плануванні, контролі (через бюджетування, нормативні витрати, аналіз відхилень), прийнятті рішень (оцінка альтернатив). Управлінський облік значно розширює інформаційну базу для прийняття рішень [2].

- забезпечення ефективної організації управлінського обліку, яка передбачає три етапи: методологічний – визначає мету, об'єкти та методи обліку; технологічний – створення моніторингу поточної діяльності та системи облікових даних на макро – та макrorівні; організаційний – визначення функцій і обов'язків персоналу бухгалтерії.

- дослідження сучасних методик аналізу товарних запасів для якісної реалізації стратегічного управління ними. Аналіз існуючих методик дозволяє надати перевагу ABC – аналізу. Він дозволить забезпечити безперервний та ритмічний збут товарів, мінімізацією витрат з формування та зберігання товарних запасів, недопущення втрат товарних та фінансових ресурсів, за рахунок ефективної збутової політики недоходних та залежалих товарів [1].

Таким чином, вирішення усіх проблем інформаційного забезпечення управління товарними запасами на практиці дасть змогу будь – якому підприємству торгівлі сприяти ефективному використанню та управлінню ними; забезпечить належне інформаційне середовище для використання сучасних методик аналізу та використанню його даних в управлінні.

Список використаних джерел

1. Давидович І. Є. Контролінг : навч. посіб. [Текст] / І.Є.Давидович. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 552 с.
2. Карпенко О.В. Управлінський облік: навч. посіб. [Текст] / О.В.Карпенко, Д.В.Карпенко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
3. Клименко О.В.: навч. посіб. [Текст] / Інформаційні системи і технології в обліку. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246] : за станом на 17.11.2013 р. [Електрон. ресурс] / Україна. Верховна Рада. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
5. Чаплінська А.А. Ваємозв'язок понять «Товар» і «Товарні запаси» та їхнє місце у системі управління діяльністю торговельного підприємства / А.А.Чаплінська // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2009. – №2. – С. 142–148с.

